

Katinka Madsen  
Ekonomichef  
08-124 57 181  
katinka.madsen@ekero.se

## **Medlemskap i Kommuninvest ekonomisk förening**

Dnr KS19/94-029

### **Bakgrund**

Ekerö kommun finns i en expansiv region Storstockholm och det är attraktivt att bo och leva i Ekerö kommun. Företagandet är i huvudsak småskaligt och antal företagare blir ständigt fler. Den av Kommunfullmäktige i början av 2018 beslutade nya översiktsplanen pekar på den utveckling som Ekerö kommun ska ta. Förbifartens tillkomst påverkar Ekerö kommuns utveckling. Breddningen av väg 261 enligt avtal med Trafikverket har påbörjats, Ekerö kommun har medfinansierat projektet.

Under perioden 2005–2012 uppgick den årliga investeringsnivån till i genomsnitt drygt 60 mnkr per år. Under den därpå följande fyraårsperioden 2013–2016 ökade investeringsvolymen till i genomsnitt 155 mnkr per år för att bromsa upp och minska något under 2017–2018 (116 mnkr respektive 89 mnkr). Samtidigt förändrades Ekerö kommuns tidigare låneskuld, med en topp på 518 mnkr år 2006 amorterades den ned kraftigt under perioden 2011–2015 till 315 mnkr för att sedan ligga på 360 mnkr under åren 2016–2018. Vid utgången av mars 2019 har Ekerö kommun 380 mnkr i lån varav 235 mnkr bundet i ränteswappar. Lånevolymen bedöms öka till 410 mnkr - 420 mnkr till årsskiftet.

### **Investeringsvolym och finansiering**

Ekerö kommun står inför en period om minst 5–10 år med mer omfattande kommunala investeringar. Investeringar för främst kapacitetsökning men även reinvestering i kommunal kärnverksamhet som skolor och förskolor likväl som annan infrastruktur. Antal äldre invånare med behov av plats i särskilt boende ökar i stor omfattning och senast boendet för kort tid sedan uppfördes av extern utförare.

En kommande investeringsvolym som Ekerö kommun inte kommer att kunna finansiera med endast internt tillförda medel. Även med en eller flera försäljningar av större/attraktiva markområden och även då privata aktörer välkomnas att bygga kommunala verksamhetslokaler, kommer Ekerö kommuns behov av att uppta lån för att finansiera investeringar att öka i stor omfattning.

### **Fler möjliga långgivare**

Ekerö kommun har inte haft några problem att få lån i de traditionella affärsbankerna. För att ytterligare bredda antalet aktörer vid förfrågan i konkurrens om villkor för lån, föreslås att Ekerö blir medlem i Kommuninvest ekonomisk förening. Medlemskommuns hel- eller majoritetsägda bolag kan också uppta lån med samma förutsättningar i Kommuninvest, förutsatt att det finns kommunalt beslut om kommunal borgen såsom för egen skuld. Borgensbeslut får inte vara äldre än 10 år när lån beviljas. Det är kommunens ansvar att se till att borgensbeslutet inte är för gammalt.

### **Kommuninvest organisation**

Kommuninvest startade i Örebro län 1986 och Kommuninvest ekonomisk förening bildades 1992. Kommuninvest består av två delar. Dels finns aktiebolaget Kommuninvest i Sverige AB, som erbjuder krediter och finansiell expertis och dels finns den ekonomiska föreningen Kommuninvest ekonomisk förening, som äger aktiebolaget. Kommuninvest har idag 289 medlemmar – 277 kommuner och 11 regioner.

Det högsta beslutande organet i Kommuninvest är den årliga föreningsstämman, där medlemmarnas representanter tar beslut. Inför stämman kan enskilda medlemmar lämna motioner. Föreningsstämman föregås av en serie medlemssamråd där föreningens representanter träffar så många medlemmar som möjligt. Föreningsstyrelsen består av förtroendevalda från medlemskommuner och regioner och bestämmer riktning för verksamheten. Ledamöterna väljs på föreningsstämman. Resultaten från kommun- och landstingsval styr partiernas fördelning i föreningsstyrelsen. Bolagsstyrelsen hanterar den operativa verksamheten i Kommuninvest i Sverige AB utifrån föreningsstyrelsens direktiv. Bolagsstyrelsen rekryteras på meriter.

Finansinspektionen är reglerande myndighet. Kommuninvest påverkas av de nya EU-reglerna som syftar till att finansaktörerna ska klara större påfrestningar, Kommuninvest deltar aktivt i processen för att hänsyn ska tas till den affärsmodell som det kommunala finansarbetet representerar.

Alla kommuner som vill bli medlemmar kan gå med i Kommuninvest. Den enskilda kommunen kanske inte får låna så mycket som den önskar i Kommuninvest. Enligt informella uppgifter från företrädare från Kommuninvest bör genomlysningen av Ekerö kommun resultera i att Ekerö bedöms vara en ”normalkommun”.

### **Solidariskt borgensåtagande**

Kommuninvest är ett kommunalt finanssamarbete. Samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har undertecknat ett solidariskt borgensåtagande för Kommuninvests samtliga förpliktelser.

På förfrågan om vad det solidariska ansvaret innebär har företrädare från Kommuninvest skriftligt formulerat följande:

*”I praktiken innebär det att en medlem tecknar en solidarisk borgen, ett regressavtal och ett garantiavtal, med Kommuninvest. Den solidariska borgen innebär att man går i god för Kommuninvests åtaganden ”såsom för egen skuld”. Det innebär att om Kommuninvest inte kan göra rätt för sig så är medlemmarna skyldiga att ansvara för Kommuninvests åtaganden. Regressavtalet reglerar medlemmarnas inbördes ansvar och garantiavtalet innebär att medlemmarna också går i god för Kommuninvests derivatexponeringar. Viktigt i sammanhanget är att Kommuninvest sedan starten 1986 inte haft någon kreditförlust. Om någon medlem mot förmodan inte skulle fullgöra sitt åtagande så kommer Kommuninvest i första hand ta förlusten mot resultatet och i andra hand ta eget kapital i anspråk. Skulle detta mot förmodan inte räcka så kan Kommuninvest begära nytt kapital från ägarna. Frågan om att ta borgensåtagandet eller garantin i anspråk har som sagt inte aktualiserats under drygt 30 års verksamhet.”*

På förfrågan om derivatexponering har företrädare från Kommuninvest muntligt uttalat att det inte spekuleras i derivat. Det kan på marknaden inträffa att en motpartsderivat ”går i konkurs”. Och på samma sätt som beskrivs ovan tas en sådan förlust i första hand mot resultatet, i andra hand mot eget kapital och i tredje hand nyttjas garantin. Vid det sistnämnda fallet skulle då den enskilda kommunen få betala sin andel i förhållande till den upplåning som kommunen har.

- Regressavtal – reglerar det inbördes ansvaret mellan Kommunerna om Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av Kommunerna enligt Borgensförbindelsen.
- Garantiavtal – kommunernas ansvar för Kommuninvest motpartsexponering avseende derivat.

### **Inträdesprocess**

Det första steget vid en inträdesprocess som medlem i Kommuninvest ekonomisk förening är en informell förutsättningslös intresseanmälan riktad till Kommuninvest. Ekonomichefen har efter efterhörande med kommundirektör och Kommunstyrelsens ordförande tagit en sådan kontakt med Kommuninvest.

Erbjudande om medlemskap beslutas av föreningens styrelse baserad på ett utlåtande från Kommuninvests Analys- och finanskommitté. Utlåtandet bygger på en genomlysning av kommunens ekonomiska situation, skuldsättning med mera. Kommunens bolag inkluderas. Analysen bygger på offentligt material som inhämtas från exempelvis kommunens och bolagets webbsida, Bolagsverket och SCB och med

eventuella kompletterande frågor för förtydligande till kommun och bolag. Analysen blir offentlig handling.

Efter föreningsstyrelsens formella beslut om att erbjuda medlemskap och förutsatt att Ekerö kommun har tagit de formella beslut som är nödvändiga för medlemskap och att medlemsavgiften är betald, så kan Ekerö kommun och kommunens hel- och majoritetsägda bolag börja låna i Kommuninvest.

Kommunen och bostadsbolaget har behov av nyupplåning och i närtid omsättning av befintliga lån. För att öka tillgängliga aktörer på låneförfråga i konkurrens, är det önskvärt att processen för beslut om Ekerö kommuns medlemskap i Kommuninvest ekonomisk förening kan ske under innevarande år. Ekonomichefen i AB Ekerö Bostäder har till undertecknad uttryckt sig positivt till medlemskap i Kommuninvest.

Arbetet inför, och föreningsstyrelsens sammanträdestider är avgörande för när processen kan slutföras. Föreningsstyrelsen sammanträder redan 14 maj och redan i en tidigare dialog kom undertecknad och företrädare från Kommuninvest överens om att det är en för tight tidplan. Istället har vi kommit överens om tidplan där Analys- och finanskommitté redan nu påbörjar arbetet med genomlysningen. Den presenteras vid kommitténs nästa sammanträde 5 september och de ger sitt utlåtande till föreningsstyrelsens sammanträde 25 september för beslut.

För medlemskap krävs även att de formella besluten för medlemskap fattas i Ekerö kommun. Ärendet bedöms vara principiellt intressant varför förslag är att beslut tas i Kommunfullmäktige. Förslaget är att ärendet om att bli medlem i Kommuninvest ekonomisk förening behandlas vid fullmäktiges sammanträde 16 juni.

Det därefter följande sammanträdet är planerat till 8 oktober. Det är möjligt att behandla ärendet även vid det tillfället. Följden blir mer begränsad tid innan nyår för eventuell förfrågan om lån i Kommuninvest.

### **Tidplan**

**Maj - Augusti 2019:** Kommuninvests Analys- och finanskommitté gör en genomlysning av Ekerö kommun inklusive kommunala bolag.

**Förslag 16 juni 2019:** Ekerö kommunfullmäktige beslutar att vid erbjudande att Ekerö kommun ingår medlemskap i Kommuninvest ekonomisk förening.

**5 september 2019:** Kommuninvest Analys- och finanskommitté sammanträder och avger utlåtande till föreningens styrelse om att erbjuda Ekerö kommun medlemskap.

**25 september 2019:** Kommuninvests styrelse sammanträder och fattar formellt beslut om att erbjuda Ekerö kommun medlemskap i Kommuninvest.

**Oktober 2019:** Kommunstyrelsens ordförande undertecknar avtalen och medlemsavgiften betalas.

**Maj/Juni 2020:** Ekerö kommun kommer efter Kommuninvest föreningsstämma att få en förfrågan om att tillskjuta ytterligare kapital upp till 900 kronor per invånare.

### **Medlemsavgift och tillskjutande kapital**

Medlemsavgiften är 200 kronor/invånare beräknat på SCB:s befolkningsstatistik 31 december föregående år. Idag motsvarar det cirka 5,7 mnkr på antal invånare 2018-12-31 och betalas i enlighet med stadgarna och enligt förslag skyndsamt när alla erforderliga beslut är fattade för Ekerös medlemskap.

Bokföringsmässigt belastar inte avgiften driftresultatet. Den upptas i balansräkningen som finansiella tillgångar. Betalningen till Kommuninvest påverkar givetvis likviditeten.

Ekerö kommun kommer efter Kommuninvest föreningsstämma 2020 att få en förfrågan om att tillskjuta ytterligare kapital. Det finns i Kommuninvest en uttrycklig ambition att alla medlemmar ska tillskjuta kapital upp till 900 kronor per invånare (200 kronor som "insats" i samband med medlemsinträdet och därefter ytterligare 700 kronor i "särskild insats"). Betalningen 2020 bedöms att den beräknas på antal invånare 2019-12-31 och med reglering av summan för 2019 års tillkommande invånare för vilka Ekerö har betalat 200 kronor/ invånare.

95 % av medlemmarna har tillskjutit ytterligare kapital. De kommuner som inte har gjort det har – enligt uppgift - en mycket bekymmersam ekonomisk situation. Efter särskild insats låses befolkningstalen i 10 år. Förslaget är att Ekerö kommun ska tillskjuta kapital upp till 900 kronor per invånare.

### **Ränta på insatt kapital och eventuell återbäring**

Ränta utgår till kommunen på insatt kapital. Enligt information från företrädare från Kommuninvest är den idag 1,5 %.

Eventuell "vinstdelning"/ "återbäring" från Kommuninvest till medlemskommunerna är i förhållande till respektive medlems lånevolym. Enligt företrädare från Kommuninvest är ambitionen att redan från början "sätta rätt ränta" på lånen och begränsa uttaget. Föreningen är inte vinstdrivande men måste ha marginaler. Om "vinsten" blir för stor blir det "återbäring" till de kommuner som tagit lånen.

-----  
*Källor: Kommuninvest.se, samtal med och skriftlig information från representanter för Kommuninvest, inhämtande av information från ekonomichef i grannkommun*